

Dr. Donald Fowler, Asili za Agano la Kale, Mhadhara wa 5, Falsafa ya Kidini ya Upagani

© 2024 Don Fowler na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. Don Fowler katika mafundisho yake juu ya Asili za Agano la Kale. Hiki ni kipindi cha 5, Falsafa ya Kidini ya Upagani.

Naam, kwa mara nyingine tena, karibu tena. Tumekuwa tukifuatilia maendeleo ya matukio ya serikali kuu hadi kufikia hatua hii, na kwa hivyo tumetoka kwa Sargon, ambaye kwa kweli hakuwahi kudai uaguzi lakini ambaye kwa kweli aligeuza dhana nzima ya ujumuishaji kuwa kitu kipya sana. Na tulimwona akifanya hivyo, kisha tukamwona Naram-Sin, ambaye alikuwa kizazi cha wawili baada yake, tukamwona akijishughulisha kabisa na uganga wa kibinafsi. Kwa hiyo, tuko karibu kufika tunakoenda, ambayo ni kukueleza, kupitia jambo hili la uganga wa kifalme, jinsi tunavyoweza kuelewa dhana za msingi za upagani.

Sio upagani katika ulimwengu wetu, upagani katika ulimwengu wao. Na hivyo, ni moja ya dhana muhimu zaidi ya wakati wetu pamoja kwa sababu wakati wewe kusoma kurasa za Agano la Kale, Waisraeli walikuwa kweli inayotolewa; walijaribiwa, inaonekana, kwa njia zenye nguvu, na kielelezo cha Wakanaani. Na nadhani tunahitaji kuelewa mfano huo ni nini ili kuelewa Biblia yetu, na kisha kwa kuelewa mfano huo, tuko katika nafasi zaidi ya kuelewa jinsi upagani unavyoweza kutujaribu leo, kutokana na ukweli kwamba tunaonekana kama sisi ni mazingira tofauti kabisa ya ulimwengu.

Kwa hivyo, nadhani hili ni muhimu sana, na ninajua ni muda mrefu kukuuliza upitie nyenzo hii pamoja nami, lakini nadhani itakuwa na manufaa tunapoanza kujaribu kuchukua mtindo huu. Na ninaweza kuongeza, nadhani pia ni kielelezo cha kuelewa eskatologically, nini kinaweza kuwa juu ya upeo wa macho tunapofikiria kuhusu enzi ya mwisho. Na kwa hivyo, huko ndiko tunakoenda.

Mfalme wa mwisho wa kipindi hiki, kipindi cha Sargonic, anaitwa kipindi cha Akkadi ya Kale. Na mfalme wa mwisho wa kipindi hicho ni Shar-Kali-Sharri. Shar-Kali-Sharri, amini usiamini, ametajwa katika Kitabu cha Wahyi.

Kweli, sawa, kwa hivyo ninakuwa mbinafsi. Shar-Kali-Sharri hajatajwa kama mtu katika Kitabu cha Ufunuo, lakini jina la Shar-Kali-Sharri linamaanisha mfalme wa wafalme wote. Na tulizungumza mapema juu ya vyeo vya kifalme.

Mfalme wa wafalme wote ni cheo cha kifalme ambacho kinatumika kwa Kristo katika Kitabu cha Ufunuo. Kwa hiyo, ni cheo cha kifalme. Hapa, ni jina la kibinafsi la mfalme.

Alitawala kwa miaka 25 bila ufanisi. Ushahidi wa uganga wake ni mdogo sana kuliko ule wa Naram-Sin. Kuna kuvunjika taratibu kwa himaya yake.

Anaonekana kudhoofika kwa kujipenyeza kwa kundi la watu wanaoitwa Guti. Baada ya Elam, ambayo iko kusini mwa Irani, sio Iraqi, Iran ilipata uhuru wake, na kukawa na mgawanyiko wa haraka huku miji ikidai uhuru wao wenyewe. Kwa kuuawa kwake, machafuko sasa yametokea Mesopotamia.

Huu ni dhana ambayo itajirudia katika matukio yote ya himaya katika Mashariki ya Karibu ya kale. Tunachomaanisha ni hiki. Ninaendelea kutumia neno centralization.

Kwa centralization, ninachozungumzia ni centralization ya nguvu ndani ya mtu. Kinachotokea ukiwa katikati kabisa ni falme hizi kuporomoka hivyo, ghafla. Ndivyo inavyotokea katika utawala wa Shar-Kali-Sharri.

Kwa sababu iko katikati yake, ikiwa uongozi wake haufanyi kazi, hakuna rufaa kwa kitu kingine chochote. Ni kuporomoka tu. Milki ya Ashuru ilianguka haraka.

Milki ya kale ya Babiloni ilianguka haraka. Milki ya Uajemi ilianguka haraka. Ufalme wa Kigiriki ungekuwa tofauti. Ingawa ilianguka haraka wakati Alexander Mkuu alipokufa, milki hiyo iligawanyika.

Lakini ni jambo ambalo lina sifa ya kile tunachokiita over-centralization. Kwa hivyo, kama hivyo, ufalme huu wa serikali kuu unafikia mwisho wa ghafla na wa kushangaza. Sasa, tutaharakisha kidogo hapa.

Kipindi kati ya Akkadian ya zamani na Uru III. Ni kipindi cha muda kati, na hudumu miaka mia kadhaa. Mji mkubwa wa Sumeri, Lagash, unafikia kilele chake.

Iliunda himaya kusini chini ya uongozi wa Sumeri. Walakini, hatutazungumza kuhusu kipindi hicho katikati, ingawa tungekuwa na wakati wa kuifanya, nadhani ningeweza kukufanyia uchunguzi wa kuvutia. Lakini badala yake, tutazungumza kuhusu kipindi cha Uru III.

Kwa hivyo, kipindi hiki cha Uru III kilidumu kama miaka mia moja, kulingana na ni kronolojia gani unayofuata, kutoka 2150 hadi 2050, au 2100 hadi 2000. Lakini ni kama miaka mia moja. Inaitwa kipindi cha Uru III kwa sababu wafalme ambao wameorodheshwa katika orodha ya mfalme wa Sumeri wameorodheshwa kama nasaba ya tatu ya Uru, na ndiyo sababu inaitwa kipindi cha Uru III.

Pia inajulikana kama Renaissance ya Sumeri au Majira ya Kihindi ya ustaarabu wa Sumeri. Sasa, sijui kama unafahamu, lakini nilitoka Magharibi ya Kati, na huko, tulizungumza kuhusu Majira ya joto ya Hindi. Majira ya joto ya Hindi ilikuwa jambo la

kawaida katika vuli ulipotembelewa mwisho wa kiangazi kabla ya msimu wa baridi kuanza.

Na bila shaka, watu walioishi huko waliitambua kwa sababu ilikuja kuchelewa na walijua haikuchukua muda mrefu, lakini ilikuwa ya ajabu. Naam, Majira ya joto ya Hindi inamaanisha majira ya baridi yamekaribia kwa watu hawa wa ajabu wanaoitwa Wasumeri. Na kwa hivyo, hiyo inamaanisha ni wakati kipindi hiki kinapokamilika, mwisho wa Sumer umefika.

Watu hawa wakuu walivumbua idadi kubwa ya vitu vilivyofanya ustaarabu kuwa mkubwa, na bado yatapita haraka sasa, na Wasemiti watashinda. Kwa hiyo, kwa kuzingatia hilo, tunaweza kumwona mwanzilishi wa nasaba hii. Jina lake lilikuwa Ur-Nammu.

Alikuwa mwanzilishi wake na alikuwa maarufu zaidi kwa kanuni zake za sheria. Sasa, sio kanuni ya kwanza ya sheria, lakini ni kanuni ya sheria, na tutazungumza kuhusu sheria pia baadaye. Tunayo picha ya ziggurat yake, na kama unavyoona, ziggurat ilikuwa kubwa kabisa na imefanywa kwa uzuri.

Ninaweza kukuambia kuwa unaelekea kufikiria kuwa sehemu ya hekalu ya ziggurat ingekuwa juu, lakini haikuwa hivyo. Hekalu lilikuwa chini kabisa, na kwa hivyo sababu ya muundo huo kuwa juu sana ilikuwa ya kitheolojia, na kumbuka, jinsi walivyofikiria kuwa miungu iko juu, na tuko hapa chini, na njia ambayo hawa wawili wanaungana ni kupitia daraja. Je, unakumbuka Mnara maarufu wa Babeli? Haukuwa mnara wa kufikia mbinguni.

Ulikuwa mnara wa kuunganisha mbingu na dunia ili kuwe na uhusiano. Unakumbuka wakati Yakobo katika kitabu cha Mwanzo ana ndoto yake, na anawaona malaika wakipanda na kushuka kwenye ngazi? Sijui ikiwa umewahi kufikiria kuhusu hilo, lakini ngazi hazina watu wengi wanaopanda na kushuka. Tunajua kwamba ngazi bado hazijavumbuliwa, na tunajua haikuwa ngazi.

Ilikuwa njia panda, na ndivyo unavyo hapa kwenye ziggurat. Ukiangalia kwa makini, unaweza kuona ramps nyingi, ambazo zimeundwa ili kutoa fursa kwa mungu kushuka chini ya barabara na kuingia ndani ya hekalu chini, ambapo chumba kilihifadhiwa na mungu au kwa mungu. Mahali pa kukutania kwa kweli palikuwa juu, lakini kusudi la juu lilikuwa kumfanya mungu huyo ashuke chini ili kuweza kuingia ndani ya hekalu.

Hii ni ziggurati nzuri ya Ur-Namu, na Ur-Namu ilianzisha nasaba hii mpya, lakini jambo la kutisha linatokea kwa Ur-Namu ambalo ninahitaji kukuambia kuhusu, ambalo lina athari kubwa. Ameuawa vitani. Sasa kumbuka, kwa jinsi ... vizuri, bila shaka, hautakumbuka kwa sababu sijakufundisha kuhusu hilo bado, lakini katika ulimwengu wa kale, mambo mabaya yalifanyika kwa watu waliofanya mambo mabaya.

Mambo mazuri yalitokea kwa watu ambao wangeweza kujua ni nini miungu ilitaka kuwa nzuri. Ilikuwa jambo la athari, na nitazungumza kwa kirefu juu ya hili. Kwa hiyo Ur-Namu anapokufa vitani, basi hilo linafasiriwa kuwa ni lazima alichukiza miungu.

Hii itakuwa kweli hasa kwa sababu mfalme wa mwisho wa zama za kale za Waakadi, unakumbuka, Shar-Kali-Sharri, alikufa na aliuawa vitani pia. Katika Agano la Kale, wafalme wachache sana wanauawa vitani. Wafalme walifanya kila waliloweza ili kuepuka kuuawa katika vita kwa sababu matokeo ya kitheolojia ya hilo yalikuwa ya kujihukumu.

Kwa hiyo, wafalme wangejipusha na hatari kwa sababu kushindwa vita ni kushindwa vita. Kwa hiyo, yeye mwenyewe alianzisha nasaba, lakini ni mtoto wake Shulgi ambaye anashikilia umaarufu. Alitawala kwa miaka 48, na hiki kilikuwa kipindi cha ufalme kamili, na Shulgi akiwa kielelezo kikuu cha hii.

Hii ni ya kati sana. Ustaarabu wa Ur-Tatu wa Sumeri sasa umejikita sana hivi kwamba hakuna ardhi ya kibinafsi. Mfalme anamiliki kila kitu.

Hiki ndicho ninachomaanisha kuhusu uwekaji nguvu kati ya mamlaka. Kwa hiyo, mfalme anamiliki ardhi yote. Yeye ni mfalme kabisa, na serikali iko katikati sana.

Kimsingi, unapoyatazama haya yote, inachokuambia ni kwamba Shulgi haonyeshi utamaduni wa Wasumeri. Katika aina hii ya tabia, utamaduni wa Sargon umeshinda. Uwekaji kati wa mamlaka katika mfalme na umiliki wa ardhi yote na serikali ni ushindi wa Sargon Mkuu.

Kwa hivyo, moja ya sifa za kupendeza za utawala wake ni msisitizo wake usio na kifani juu ya kujitangaza. Sasa, nitapitia hoja zangu tano, lakini hebu niwaambie tunakoelekea. Hatimaye tunaelekea kwenye sehemu hii ya maelezo ya darasa.

Je, tunawezaje kueleza uaguzi wa wafalme? Kwa nini ilikuwepo? Utapata hii kuwa ya kuvutia sana. Lakini hadi tufike huko, tunataka kuzungumzia ushahidi wa mfalme wake. Hakuna mfalme wa Mesopotamia aliyegawanyika kama mfalme huyu.

Sasa, ikiwa unafundisha historia vibaya, hilo ni swali la historia unaweza kuuliza. Maswali mazuri ya historia yanazungumzia suala la kwanini alijigawa? Maswali mazuri ya historia yanauliza, lengo la hili lilikuwa ni nini? Sawa? Kwa hiyo, ninakuorodheshea ushahidi wa uganga wake, lakini hawatuelezi kilichokuwa kikiendelea, na nitakufanyia hivyo. Nadhani mfalme huyu alitumia uamuzi wa kimungu mbele ya jina lake zaidi ya wafalme wote kuunganishwa hadi hapa.

Aliweka wazi kwa ulimwengu wote kwamba yeye ni mungu. Kwa hiyo, moja ya mambo ambayo unaona ni kwamba hujawahi kuona jina lake, au kama unaliona, sijui

maandiko yako wapi, huwezi kuona jina lake bila uamuzi wa kimungu mbele ya jina lake. Pili, tenzi za kifalme zinaonyesha uungu wake.

Sawa, hiyo haisemi mengi, lakini ni kwa sababu ninatumai mtasikiliza ninapoelezea. Ninaelewa kuwa katika dunia ya sasa hatujazoea kusikiliza mihadhara, na bila shaka tunapofundisha namna hii ni mazungumzo kwa sababu sipati nafasi ya kushughulikia maswali yako, lakini naweka mambo katika maelezo ya darasa langu kwa fumbo ili kumpa mwanafunzi wazo la jumla bila kumpa wazo zima. Kwa tenzi za kifalme, tunachomaanisha ni hii.

Shulgi ameandika kundi la fasihi kwa niaba yake kwa ajili ya mungu wa kike Ishtar. Anajulikana kwa jina lake la Sumerian, Inanna, na ni fasihi ya kuchukiza sana. Hii ni ya kwanza. Sio kana kwamba hakuna mambo ya ashiki yanayoendelea kati ya Kings na Inanna hadi kufikia hatua hii, lakini ana maktaba nzima ya nyaraka ambazo zimeandikwa kusherehekea uhusiano wa kimapenzi ambao anao na Ishtar.

Mapenzi yenye hisia kali sana. Nimekuwa nikijiuliza mara kwa mara, siko tayari kukupa jibu, mara nyingi nimekuwa nikijiuliza kama kuna uhusiano wowote na jambo hili katika Wimbo wa Sulemani katika Biblia kwa sababu ingawa hiyo si ya uchumba sana, ni wazi ni ya ngono. Na kwa hivyo, nimejiuliza, lakini sina utaalamu wa kujibu hilo.

Tatu, ana matoleo ya kawaida kwa sanamu yake. Hii ni ya kwanza. Sawa, ngoja nikueleze unamaanisha nini.

Kwa hiyo, uliona ziggurat. Nilikuambia kuwa sehemu ya hekalu halisi ilikuwa chini. Huko, sanamu ya mungu iliwekwa, na kisha, katika theolojia yao, mungu angeshuka, kukaa ndani ya sanamu hiyo.

Katika hali hiyo ya kushuka na kukaa ndani ya sanamu hiyo, basi sanamu hiyo ingefanyika kwa uchawi, kwa sababu uchawi ulikuwa sehemu kubwa ya hii, sanamu hiyo ingekula kwa uchawi chakula kilichotolewa kwake, na mwabudu atampendeza mungu. Vema, cha kufurahisha vya kutosha, Shulgi ana sanamu yake mwenyewe iliyowekwa hapo, na kisha anapokea ibada kana kwamba alikuwa mungu. Kwa hakika, sanamu hii ya Shulgi ingeweza kupelekwa juu au chini ya mto kwenye majiji mbalimbali, na huko sanamu hiyo ingepokea ibada.

Na kwa hakika, alikuwa, kwa madhumuni yote ya vitendo, mungu mwenye mwili. Nne, baada ya kifo chake, anatangazwa kuwa nyota ya kalenda. Sasa hiyo haina maana kabisa.

Basi ngoja nikueleze ninachomaanisha hapo. Kumbuka, tulitaja mapema kidogo kwamba katika ulimwengu wa kale, walifikiri nyota ni miungu. Ikiwa umewahi ... ni

nani ambaye hajatazama usiku wenye mwanga wa nyota? Inaonekana nyota zinameta kama zimehuishwa.

Walielewa kuwa huo ulikuwa ushahidi kwamba nyota zilikuwa hai. Na kisha, unapokumbuka kuwa nyota pia husogea kulingana na msimu gani tuko, inaonekana kama nyota imefunga safari kuvuka upeo wa macho kutoka sehemu moja hadi nyingine. Kwa hiyo, mnakumbuka nilipowaambia katika orodha ya wafalme wa Sumeri, propaganda za ufalme, kwamba miungu ilishusha ufalme kutoka mbinguni kama zawadi ya Mungu.

Anachofanya Shulgi ni kutengua utaratibu, kwa sababu akifa, na hii ni moja ya mambo ya uganga wa wafalme, hiyo ilikuwa methali ya inzi katika marhamu. Kwa kuwa wafalme wote hufa, unaelezaje ukweli kwamba alikufa kwani yeye ni mungu? Na jinsi walivyoeleza ilikuwa, Shulgi alipanda juu ya ngazi ya ziggurati, juu ya njia panda mbinguni ambapo alichukua nafasi yake kama moja ya nyota na sasa alikuwa asiyekufa milele kama kiumbe wa mbinguni, si tu wa duniani. Tano, vyeo vyake vya kifalme ni vya miungu, na jina lake hutumiwa na wengine kana kwamba yeye ni mungu.

Ili kujaribu kuonyesha tunamaanisha nini kwa hili, ninamaanisha nini kwa hili, tulizungumza mapema juu ya jinsi miungu yote ina vyeo vya kifalme. Kwa kweli, inavutia sana. Ni moja ya mambo ambayo natamani ningefanya na maisha yangu.

Sikuwa na wakati wa kuifanya. Lakini ingependeza sana kulinganisha vyeo vya kifalme vya miungu ya Mesopotamia na kuona ni ngapi kati ya hizo ambazo kwa hakika zinatumika kwa mungu wa Israeli kwani zote ni vyeo vya kifalme. Lakini jambo la kupendeza kumhusu ni kwamba alitumia jina lake kana kwamba jina lake lilitumiwa kana kwamba yeye ni mungu.

Hebu nielezee. Nilipoishi huko Indiana, nilikuwa na uhusiano usio wa kawaida na benki. Sikuzote nilitaka kutumia pesa nyingi kununua vitabu kuliko vile nilivyokuwa navyo.

Na mke wangu anaweza kukuambia kwamba tulipooana, tulikubaliana kwamba atakuwa na kijitabu cha hundi kwa sababu vinginevyo, tungekuwa na, kama alivyoweka, vitabu vyote na hakuna nyumba. Kwa hiyo, nilitumia kiasi kikubwa cha pesa katika First National Bank of Warsaw, Indiana. Kweli, nilitumia pesa nyingi hivi kwamba yule mtu ambaye nilifanya urafiki naye aliamua kurekebisha utaratibu mzima.

Na kwa hivyo, ningefanya nini ningempigia simu kihalisi, na ningesema, Joe, kwa kweli, mjukuu wake alikuwa mmoja wa marafiki wa binti yangu, na nikasema, Joe, ninahitaji pesa za vitabu. Na angeniambia tu, unahitaji kiasi gani? Na ningemwambia,

vema, ninahitaji \$500. Na angesema, sawa, nitakuwa na hundi iliyoketi kwenye dawati.

Unachohitajika kufanya ni kuja na kuichukua. Sijawahi kumuona, sikuwahi kufanya hivyo, na sijawahi kuchelewa kulipa katika maisha yangu.

Tulikuwa na uhusiano mzuri tu. Hata hivyo, ingawa aliniamini kabisa, sikuzote alinifanya nifanye jambo fulani. Alinifanya nisaini jina langu.

Hilo ndilo lililoifanya kuwa halali. Sikuweza kupata hundi bila kusaini jina langu. Kweli, katika ulimwengu wa zamani, ulipokuwa ukifanya shughuli za biashara, hawakusaini majina yao.

Walichofanya ni kwamba wangekula kiapo kwa jina la mungu, na hilo lilikuwa takatifu kama inavyopatikana kwa sababu ukivunja kiapo, unaweza kumkasirisha mungu, na kisha mungu anaweza kuchukua maisha yako. Hilo siku zote lilikuwa jambo lililowekwa kwa jina la mungu. Jina la Shulgi lilitumiwa katika mikataba hiyo kana kwamba alikuwa mungu.

Inaonekana kama Shulgi alikuwa akidai uganga kwa kiwango ambacho sio kamili hakuna kitu kama hicho hadi sasa. Katika dakika moja, tutajibu maswali kuhusu hili na kisha tutatumia hili kama njia ya kutayarisha hotuba ya mwisho tuliyo nayo siku hii hapa. Yaani, theolojia iko nyuma ya haya yote? Kabla hatujafanya hivyo, nataka kuzungumza nawe kwa ufupi kuhusu ndoa takatifu.

Hili lilikuwa tukio muhimu zaidi la kalenda, angalau katika milenia ya nne na ya tatu KK. Katika Sumer ya kale, mungu mmoja wa kike alipata umuhimu katika historia ya Sumer. Jina lake lilikuwa Inanna.

Labda unamfahamu zaidi kama Ishtar. Angejitambulisha na miungu mingine ya kike, kama vile sayari ya Venus, Ishtar katika Mesopotamia, na Astarte katika Kanaani. Mungu huyu wa kike alionekana katika hadithi kama dada, binti, mpenzi, bibi arusi, na mjane lakini kamwe kama mama au mke.

Sasa, hiyo inavutia, lakini hatuna uhakika kwa nini. Alikuwa mungu wa cheo cha Uruk , jiji la Uruk , ambaye mtawala wake alikuwa kuhani wa mwisho aliyeishi Gipar , sehemu ya hekalu la Inanna ambako pengine alihudumu kama mume wake. Mwisho, ambalo ni neno la Kisumeri la gavana, lilichaguliwa kwa sababu ya tendo fulani bora au utimizo.

Baadaye, uongozi wa kidini wa Uruk ulibadilika huko Nippur, ambayo ilitawaliwa na Enlil, mungu wa dhoruba. Wakati Sargoni alipomshinda Sumer, alimwamuru Enlil amwinue Inanna, mungu mlezi wa nasaba yake. Sargon alimpandisha cheo Ishtar.

Tukio hili lilifungua njia kwa ajili ya ndoa takatifu iliyotokea baadaye, tukio ambalo maisha yalifanywa upya mwanzoni mwa mwaka kupitia ndoa ya kitamaduni ya mfalme na mungu wa kike. Huyu angekuwa kuhani wa Ishtar. Ushahidi wa awali kabisa wa muungano huu wa kimwili ulikuwa wakati wa Uruk wakati mfalme alipochukua nafasi ya Dumuzid, mume wa Inanna, na ndoa takatifu ilifanywa huko Uruk katika hekalu la Inanna.

Hii inaonyesha mabadiliko katika hali halisi ya kisiasa katika Sumer ya kale kutoka hekalu hadi ikulu na mwanamke hadi mwanamume. Inanna inakuwa njia ambayo wafalme wa Uruk hufanya madai yao ya kutawala Sumer kama mume wake mteule. Anakuwa mke wa mfalme, akiwakilisha mabadiliko ya kisiasa katika mamlaka kutoka kwa mwanamke hadi mwanamume, yaani, kutoka kwa mungu hadi mamlaka ya kifalme ya kibinadamu.

Maelezo moja zaidi yanaonekana kuandamana na ugawaji wa jukumu hili. Ili kuchukua jukumu lake kama mchumba wa Inanna, lazima afanye kwa mafanikio kwenye uwanja wa vita. Ushindi wake huko unamfanya atamanike kwa Inanna, ambaye kimsingi ndiye mungu wa kike wa vita.

Kwa hivyo, kuhama kwa dini kutoka kipindi cha kale cha Akkadi hadi Uruki kunamaanisha kwamba mamlaka huhamia kwa mfalme, kama inavyowakilishwa katika muungano wa kimwili wa mfalme na Inanna. Ninasema haya yote ili kutoa hoja kwako. Katika ulimwengu huu ulio na serikali kuu sasa, muungano wa kingono wa mfalme na kuhani mkuu wa Inanna uliundwa kuleta uzazi kwa ufalme wote.

Sababu ambayo wangeweza kuamini muungano huu wa kimwili kufanya hivyo ilikuwa ni kwa sababu mfalme alikuwa ameonyesha upendo wa Inanna kwake kama mpenzi wake wa ngono kwa kushinda vita muhimu. Ningependa kukuwekea jambo hilo kidogo kwa sababu nilisema mengi hapo. Ulikuwa utamaduni uliowekwa kati sana.

Katika utamaduni huu wa kati, mfalme angeweza kuleta rutuba kwa ardhi yake yote kwa muungano wa ngono ambao ulifanyika kila mwaka. Lakini ili hilo liingie katika mlolongo wa mwaka baada ya mwaka baada ya mwaka, mfalme angelazimika kushinda vita kubwa. Ndivyo ilivyotokea na .

Mji wa Akkad ulikombolewa kutokana na uvamizi. Hivyo ndivyo ilivyomtokea Shulgi . Miaka 20 ya kwanza ya utawala wake wa miaka 48 ilitumika katika vita.

Kwa hiyo, hii inatuambia nini kwamba muungano huu wa kijinsia ulikuwa umekuwa wa kitheolojia... Ni ajabu sana kwetu kufikiria kuhusu ngono na theolojia katika utamaduni wetu, lakini muungano huu wa kijinsia ulikuwa tukio kuu la kitheolojia la mwaka wa kalenda. Tunafikiri ilianza zamani sana, lakini sasa nafasi ya mfalme ndani yake ilikuwa katikati katika kipindi cha Uruk . Kwa hivyo ni jinsi gani basi tunapaswa

kuelewa hili? Na hapa ndipo ningependa kupata kiini cha jinsi tunavyoelewa jinsi watu wa kale walivyofikiri, jinsi tunavyoelewa kuwa ni tofauti sana lakini karibu sawa na jinsi tunavyoweza kufikiri leo.

Je, hili lifafanuliweje? Katika utamaduni huu wa katikati, dini sasa ilikuwa katikati ya nafsi ya mfalme. Lakini hilo lilikusudiwa kutimiza nini? Ninachowaambia wanafunzi wangu ni kwamba dini katika ulimwengu wa kale, tofauti na dini katika ulimwengu wetu, ilikuwa na utendaji. Mimi na Peg tunapoenda kanisani, mara nyingi tunachotafuta ni baraka.

Kile ambacho kinafasiri katika kufikiri kwetu kuwa ni wakati wa kuinuliwa kiroho. Tunatafuta hisia ya Mungu ambayo inatusadikisha kwamba Mungu yuko pamoja nasi. Ni kina aesthetic.

Pengine inarudi kwa sehemu kwa asili yetu ya Ulaya. Huko Ulaya, makanisa haya yalijengwa kuwa kazi bora za urembo. Ili kutumia kivumishi cha kisasa, walikuwa na athari ya nyuklia.

Uliingia ndani na ulikuja kwenye kanisa kuu lako na mnara wa kanisa kuu ulikuwa mrefu mara nyingi kuliko kitu chochote mahali popote nchini. Uliingia ndani na muundo ulikuwa umepambwa kwa dhahabu na kila kitu kinachowezekana kuifanya izungumze na mahitaji yako ya urembo. Ulisikia kwaya.

Kwaya hiyo ilikuwa ya kitaalamu, iliyobuniwa kuitikia kwa njia isiyo ya kawaida, sauti ya mungu. Je, unaweza kusikia sauti hizo za Gregorian, zile zinazosikika katika mapango haya, wote wakizungumza kana kwamba Mungu yuko pamoja nao? Tumesahau, labda, kwamba katika asili ya jinsi tunavyofanya dini, uzoefu wa Ulaya labda uliiga kitu cha mapema zaidi kuliko Uropa, na hiyo ndiyo hitaji hili la kupata uzoefu wa kupendeza. Kweli, nadhani wanadamu wanapenda urembo.

Nadhani tunapenda hisia za kiroho. Lakini katika ulimwengu wa kale, dini ilihitaji kufanya kazi. Kwa hivyo, sina uhakika ni muda gani nimebakiza hapa leo kabla sijasonga mbele ya uwezo wako wa kusikiliza, lakini kile ningependa kukuambia ni jambo muhimu.

Dini iliundwa na watu wa kale kufanya kazi, kuunda, kuleta. Sio sawa na dini katika tamaduni zetu. Unajua, nitakuwa na malipo kesho.

Iwe inatoka Chuo Kikuu cha Liberty au akaunti yangu ya hifadhi ya jamii, nitapata malipo. Katika ulimwengu wa zamani, haikufanya kazi kama hiyo. Ulimwengu wao wote ulizunguka kwenye hatari.

Tunajua kutoka kwa mifupa kwamba mtu wa kawaida anaweza hata hajafikia wastani wa maisha anaweza hata hajafikia 50. Tunajua kutoka kwa mifupa kwamba takriban

nusu ya watoto waliozaliwa walikufa kabla ya umri wa miaka mitano. Waliishi katika ulimwengu ambao ugonjwa wa mazao ulionekana kuwa kila mahali, ambapo janga lingeweza kutokea kwa maana ya labda mvua nyingi au mvua ya kutosha, na ambapo, kwa sababu za kushangaza kwao, wanyama wao wanaweza kufa.

Waliishi katika ulimwengu huu ambamo walionekana kama siku moja au mbili tu kutoka kwa kifo, kutoka kwa kifo. Wanadamu hawapendi dhana kwamba huwezi kufanya chochote kuhusu hilo. Kwa hivyo walichofanya ni kujitengenezea wenyewe kwa jina la dini, njia ambayo angst yote niliyelezea inaweza kudhibitiwa.

Kwa hivyo, walichohitaji katika ulimwengu wao ni ustawi au uzazi. Jaribu kufikiria jinsi utisho ulivyokuwa kuwa mkulima. Unajua, huna njia ya kuhifadhi chakula kingi.

Jaribu kufikiria utisho wa kupanda shamba lako kwa shayiri na au ngano, haswa huko Mesopotamia, kwani udongo ulikuwa wa chumvi zaidi na zaidi. Walipanda shayiri zaidi na zaidi kwa sababu shayiri ni ngumu kuliko ngano. Jaribu kufikiria utisho wa wewe kupanda yote hayo.

Ulitumia nafaka yako ya mbegu, na katikati ya msimu, unatazama nje, na unaona shamba lako lote likigeuka manjano. Au labda unatazama nje, na unaona shamba lako likiliwa hai kwa sababu kundi la nzige limepita tu. Kwa ghafla, kuiweka katika slang, wewe ni toast.

Hakuna benki ya chakula. Hakuna mahali unapoweza kwenda kukabidhiwa. Lazima utafute njia fulani ya kichawi ili kubaki hai.

Kweli, watu wa zamani waliishi na hiyo kila siku. Walipaswa kuwa na uzazi, au wangekufa. Ikiwa wanyama wao hawakuzaa watoto, basi mnyama huyo angekufa.

Na kisha, hatimaye, wangekufa. Kwa hiyo walichokuwa wanakifuata ni kujaribu kuifanya dini ifanye kazi katika kuwapa uzazi na ustawi. Sasa, ningependa kutoa neno hapa kwa sababu najua huko Amerika sasa hivi, tuna kitu kinachoitwa injili ya mafanikio.

Tunachomaanisha katika utamaduni wetu ni kwamba imani katika Mungu inaweza kukufanya uwe tajiri. Ikiwa una imani ya kutosha, unaweza kuendesha Mercedes. Sivyo tunavyotumia neno mafanikio hapa.

Ustawi hapa ulimaanisha kwamba labda wanyama wako wanaweza kuzalisha zaidi kuliko wengine au kwamba unaweza kuwa na mazao mengi. Lakini sio tajiri. Ni ustawi kwa maana kwamba unawezeshwa kuishi.

Pili, eneo la maisha marefu. Ikiwa umri wa wastani ulikuwa mahali pa kufa, ulikuwa mahali fulani kati ya 45 na 50, ulitaka kujua jinsi ya kuishi muda mrefu. Baada ya yote, unaweza kuangalia hapa kwa jirani mmoja na jirani huyu anaweza kuwa 65.

Kwa viwango vya zamani, hiyo itakuwa isiyo ya kawaida. Kwa hiyo, ukiiangalie, na unasema ya kwamba jirani yangu hapa, angalia ana umri gani. Hatujui hata kama walifuatilia miaka yao, miaka mingapi.

Lakini tuseme alijua jirani yake alikuwa na umri wa miaka 67. Anaweza kuangalia hilo. Bila shaka, angeona kwamba njia tunayofikiri kuhusu kila kitu leo ni ya kisayansi.

Tunaweza kusema, vizuri, ana jeni nzuri. Au alijitunza mwenyewe. Naam, hiyo haifurahishi.

Alikula haki ; alifanya mazoezi, na alikimbia juu ya milima. Unaona, katika ulimwengu wao, wangaliangalia hilo kama miungu ilimjalila maisha hayo marefu. Kwa hiyo, fikiria hili, ambapo katika ulimwengu wangu, mimi huwa, ikiwa ungependa kupata ndani ya psyche yangu, si jinsi ninavyopaswa kuzungumza, lakini ndani ya psyche yangu jinsi ninavyozungumza.

Kwa hivyo, ninajifikiria kama mvulana wa fimbo. Huyu ni mimi. Kwa hivyo, ninapofikiria juu ya ustawi wangu, nadhani kwa maneno ya kisayansi.

Ninajifikiria kama kupoteza pauni 20, labda 30. Najifikiria kama mazoezi au kila aina ya mambo mabaya yatatokea mapema kuliko baadaye. Nafikiria mambo ya kuepuka.

Sivuti sigara. Sifanyi dawa za kulevya. Ninafikiria mambo ambayo ninapaswa kuepuka.

Unaona jinsi ninavyofikiria juu ya ustawi wangu? Ninafikiria katika kategoria za kisasa. Nikienda kwa mganga, japo nina daktari wa kikristo, mke wangu ana daktari wa kikristo, siendi kwa daktari wangu na kusema, ee daktari, siri ya Mungu kunipa maisha marefu ni nini? Ninaenda kwa daktari wangu, na ingawa yeye ni Mkristo, ananiambia nile chakula kizuri na kufanya mazoezi, na kuombea jeni nzuri. Hapana, hasemi.

Unaona jinsi ninavyofikiria ndani yangu? Nafikiri ndani yangu kabisa. Kwa kweli sina budi kujikumbusha ukweli kwamba naweza kufa nikiwa njiani kuelekea nyumbani kwa ajali ya gari leo. Inabidi nijikumbushe hilo.

Nadhani nina udhibiti. Sawa, watu, walijua hawakuwa na udhibiti. Ni tofauti gani ya ajabu katika njia waliyofikiri.

Walijua hawakuwa na udhibiti, na kwa hivyo dhana yao ilikuwa 100% iliyoelekezwa mbinguni. Unakumbuka nyota? Walielewa kuwa siri ya mafanikio na maisha marefu ilikuwa miungu. Sawa? Kwa hivyo, kwa mfano, kwao, nadhani dawa kama njia ya kufanikiwa, udaktari mzuri.

Walifikiri katika suala la uungu. Unaona, tunachoonyesha ni kwamba, samahani, katika tamaduni zao, waliona ustawi na maisha marefu na mambo mazuri kama kabisa katika ulimwengu na katika uwanja wa miungu. Sawa? Siwezi kuzidisha jinsi ilivyo muhimu.

Unaposoma Agano la Kale, hivi ndivyo Mungu anavyozungumza nao: Mkishika sheria zangu, nitawapa mazao mazuri, nitalinda mazao yenu na magonjwa ya mazao, na nitaleta mvua. Kwa maneno mengine, Mungu huzungumza nao katika kategoria hizi.

Inafurahisha unapofika kwenye Agano Jipya, huna mengi ya haya, lakini unayo katika Agano la Kale kote. Sawa? Kwa hivyo tunachoashiria ni uzushi kwamba kila kitu kinatoka kwa miungu, nzuri au mbaya. Kwa hivyo kilichowafanya washughulikie ni jambo hili, sababu-athari.

Iliwafanya kuhitimisha jambo hili muhimu kwamba kwa kila athari, lazima kuwe na sababu. Sawa? Kwa maneno mengine, ingawa wanaweza kuwa mahali fulani katika fikra zao walikumbatia wazo ambalo wewe na mimi tunajua kuhusu kuitwa kwa bahati tunatumia neno nafasi, wangepikiria katika suala la athari-sababu. Basi hilo likawafanyia dini. Natumai kwamba nyote mnafuata hili kwa sababu siwezi kujibu maswali yenu, lakini hilo liliwafanya wafikirie kuwa dini ni kitu kinachofanya kazi kwa sababu dini inaweza kuibua sababu ili kupata matokeo yanayotarajiwa.

Kwa hivyo, athari inayotaka ni ustawi, uzazi, na maisha marefu. Dini inaweza kuachilia sababu hiyo, na hivyo basi hapa kuna jambo kuu kuhusu dini: sababu ni nini? Je, sisi kama wanadamu, tunaweza kufanya kazi kwa njia ambayo tunaweza kuunda sababu inayoleta athari inayotarajiwa? Tazama jinsi hii ilivyo tofauti na dini hapa Magharibi katika zama hizi? Utendaji wake umeundwa ili kuleta kikamilifu kile ambacho wanadamu hawawezi kupata kwa kawaida. Kwa hiyo, dini yote yapaswa kufanya ni kujibu swali, Marko, sababu ni nini? Ni jambo gani linaloleta miungu kutenda kwa niaba yetu? Ni jambo gani la kupata miungu itende kwa niaba yetu? Lazima ukumbuke katika ulimwengu wa zamani, kila mtu alifikiria kwa njia ile ile kama tunavyojua. miungu walikuwa hazibadiliki. Hawakujali wewe, hawakujali kama wewe ni mgonjwa au afya, hawakujali kama ulikuwa na njaa au umeshiba, miungu ilikuwa isiyo na maana, waliishi katika godland huko juu.

Kwa hivyo, katika mawazo yao, tunachofuata ni kujaribu kupata miungu kujibu mahitaji yako na hiyo ilikuwa alama ya swali ambayo hapakuwa na jibu moja. Jambo ambalo tumeona ni sehemu ya jibu lao lilikuwa mtu mtakatifu kwa mfalme kuwa mtakatifu sana hivi kwamba utendaji wake ungeweza kuleta matokeo yaliyotarajiwa.

Kwa hiyo hiyo ni sehemu ya yale ambayo tumeona ni sehemu ya pekee ambayo mfalme angeweza kuwa nayo, na nikiweza kusema hivyo, tunaona jambo hili kidogo katika kurasa za Agano la Kale kwa sababu kwa uwazi tuna kesi, hasa, nadhani katika utawala wa Daudi, ambapo Daudi anafanya sensa dhidi ya mapenzi ya Mungu, na watu 100,000 wanakufa.

Daudi anafanya mambo mema, na Mungu anamwezesha kuushinda ulimwengu wake. Kwa hiyo, mfalme, hata katika Biblia, kuna matukio ambapo mfalme anaweza kuleta mema au mabaya kulingana na matendo ya mfalme. Kwa hivyo, hii hapa ni sehemu ya yale ambayo tumetumia wakati huu wote hadi kufikia hatua hii kukuonyesha jinsi tunavyoona mageuzi haya ya ufalme kutoka kwa mtu ambaye ni kama gavana hadi mtu ambaye ni mungu mwenye mwili kama Shulgi .

Kinachotokea ni kwamba mfalme, karne baada ya karne baada ya karne, amekuwa akipokea ushirikishwaji zaidi katika jinsi dini inavyofanya kazi, na kwa hivyo muungano huu wa kijinsia kati ya mfalme na Ishtar basi unakuwa ufunguo au moja ya funguo kuu za dini katika kile inachopaswa kukamilisha. Hapo ndipo tulipo katika utawala wa Shulgi . Mfalme amechukua nafasi hii.

Sasa kuna mambo mengine ambayo naweza kukuambia kuhusu hili na sina uhakika ni muda gani tumebakiza, lakini tunachotaka kuzingatia zaidi ni matukio ya kile tutachoita uchawi. Ninapotumia neno uchawi, ninaishi katika ulimwengu ambapo ninamfikiria David Copperfield. Ninawafikiria watu wanaojipatia riziki kwa kufanya Houdini, kwa kufanya mambo ambayo yanaonekana kukiuka sheria ambazo tunaishi nazo.

Wengi wetu tunajua kuwa hakuna kitu kisicho cha kawaida. Wengi wetu tunajua kuwa ni ujanja. Ni udanganyifu wa kuona, na tunaufurahia kwa sababu ni mzuri.

Imefanyika vizuri. Huo ni ufahamu wa kisasa wa neno hilo. Huo sio ufahamu wa zamani.

Tunachojua kuhusu ufahamu wa zamani ni kwamba waliamini katika makutano ya Mungu na mwanadamu wakati uchawi unaweza kutokea. Lakini kumbuka tunachokuambia ni jinsi gani. Je, hilo linafanya kazi vipi? Hilo ndilo swali kuhusu dini ambalo limeenea katika ulimwengu wa kale.

Ilikuwa mara chache, sisemi, kamwe, lakini haikuundwa mara chache kuzungumza na utu wako wa ndani wa urembo. Dini iliundwa ili ikufanyie kazi. Kwa hiyo, hii ni karibu nasi, bila shaka, hata leo.

Na labda nitaishia kufanya kazi zaidi juu ya hili katika hotuba yetu inayofuata. Lakini ili kuiweka katika maneno ya Freudian, kulikuwa na totem ya uchawi. Kwa maneno mengine, uchawi unaweza kutokea ikiwa unafanywa na mtu sahihi kwa njia sahihi.

Wasomi hutaja jambo hili wakati mwingine kama uchawi wa huruma. Uchawi wa huruma ni jambo la kisaikolojia ambapo watu wanaamini kweli kwamba mwakilishi wa kile unachotaka kifanyike wakati amejaliwa kichawi anaweza kufanya mambo ya uchawi kutokea. Nani katika watazamaji wetu hajawahi kusikia juu ya uchawi wa uchawi mweusi? Kwa hivyo, kwa mfano, unaunda picha ya kile unachotaka kitokee, mara nyingi huwa na madhara, na kisha unasema maneno ya kichawi juu ya picha, na kisha unaharibu picha hiyo.

Labda unaweka pini ndani yake au labda unaiponda tu au chochote. Hii kwa uchawi huunda athari inayotaka. Tunaona haya kila mahali kama Afrika na Haiti, ambapo aina hii ya jambo lipo hadi leo.

Lakini naweza kukuambia kwamba ilijulikana kote Mashariki ya Karibu ya kale pia. Dini ilihitaji ni totem ya uchawi na ndipo tulipo sasa katika historia ya wanadamu. Mfalme ni totem ya uchawi.

Yeye ndiye sanamu hai anayeweza kuleta ufanisi kwa watu wake. Kuna bei ya juu ya kulipwa kwa aina hiyo ya serikali kuu kwa sababu wakati fulani au nyingine, itaonekana kuwa mfalme hafanyi kazi. Wazee, vyovyote walivyokuwa, hawakuwa wajinga.

Wangeweza kusoma mambo kwa uwazi na mradi tu mfalme angeweza kuwashawishi watu wake kwamba alikuwa akifanya kazi kama wakala huu wa kichawi, basi alikuwa nao. Lakini ilipoonekana kuwa haifanyi kazi na hawakuwa wakipata mafanikio na kadhalika na kadhalika, basi mfalme alipoteza pesa. Kwa hivyo, tuna nafasi ya kipekee ambayo mfalme alikuwa nayo katika dini ya ulimwengu wa kale wakati huu, lakini pia ni dirisha la ulimwengu wa mawazo wa kila mtu ambaye alikuwa hai wakati huu.

Kwa uchawi, unaweza kuleta miungu kwako, na unaweza kwenda kwao kupitia wakala wa totem. Lakini siwezi kusesitiza vya kutosha uhakika kwamba ilikuwa kazi, si mbali kama mimi kuona, kama njia ya sisi kufanya aina hii ya mambo katika ulimwengu wetu wa kidini leo. Kwa hiyo, katika kila kisa kwamba kulikuwa na tukio, ilibidi kuwe na sababu.

Na kwa hivyo, wazo lilikuwa kujaribu kujua sababu ni nini basi. Ikiwa jirani yangu hapa alikuwa na mazao mengi na mimi sikufanya, kuna sababu. Lazima nifikirie ni nini ambacho naweza kuleta.

Kwa hiyo upagani ni nini basi katika msingi wake, na hii pengine ni mawazo ya mwisho kwamba tutaweza kupata nje leo au angalau katika hotuba hii, ni kwamba binadamu ni katika udhibiti. Kile ambacho Biblia inaweka wazi ni kwamba Mungu

ndiye anayetawala. Hilo linaweza kutuletea mkataa fulani wenye kusumbua ikiwa jambo ambalo limetupata ni lisilofaa au linaonekana kuwa baya.

Lakini Mungu anachofanya ni kusema kwetu, kwa kweli, mimi ndiye wakala wa sababu. Kile upagani unasema, kimsingi, ni kwamba wewe, kama mwanadamu, unatawala miungu. Hii, kwangu, ni ya kina sana.

Upagani unasema unaidhibiti miungu kwa sababu unaweza kuidanganya kufanya kile unachotaka. Inabidi tu ujue mungu anataka nini. Mungu anawezaje kupendezwa? Mungu anawezaje kununuliwa? Unawezaje kumkasirisha mungu? Nini... unajua... Kwa hiyo, katika upagani, tuna maneno muhimu kama vile udhibiti, upotoshaji, na uchawi.

Na hivyo, katika upagani, katika mawazo ya upagani, unaweza kuendesha miungu na kwa hiyo kudhibiti matokeo. Katika mawazo ya Kikristo, tunachoona ni kwamba Mungu ndiye chanzo cha mema yote na kwamba ni kwa utii na uaminifu tu ndipo tunaweza kupokea baraka zake. Kwa hiyo, hili ni, nadhani, mojawapo ya masuala ya msingi ambayo tunashughulikia katika dini ya kipagani.

Tunapoanza hotuba yetu inayofuata, tutafanya uhamasishaji wa dakika tatu wa eneo hili la somo na kisha kwenda kwenye mifano mingine michache ya jinsi hii inavyofanya kazi katika tamaduni na mawazo ya kisasa. Lakini labda hiyo inaonekana kama mahali pazuri pa kumalizia hotuba hii. Asante sana kwa umakini wako.

Huyu ni Dk. Don Fowler katika mafundisho yake juu ya Asili za Agano la Kale. Hiki ni kipindi cha 5, Falsafa ya Kidini ya Upagani.